

جناب آقای دکتر محمدپور

معاون محترم نظارت بانک مرکزی

سلام علیکم؛

با احترام، به پیوست مصوبه نود و سومین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۲۲ شورای فقهی با موضوع «ضرورت تفهیم قراردادهای با ادبیات گفتاری صحیح به مشتریان» ایفاد می‌گردد. همان گونه که مستحضرنند موضوع بی‌اطلاعی مشتریان نسبت به مفاد قراردادهای بانکی به ویژه شروط مندرج در قراردادهای، یکی از مشکلات جدی نظام بانکی کشور به شمار می‌رود که بر اساس قاعده فقهی تابعیت عقود از قصد طرفین (العقود تابعة للقصد)، منجر به ایجاد شبهه در قراردادهای می‌گردد. به بیان دیگر، صحت قراردادهای بانکی مستلزم آگاهی کامل مشتری از ماهیت قرارداد و قصد انشای آن است و عدم اطلاع از اصل و شرایط معامله، می‌تواند منجر به بطلان آن گردد.

از سوی دیگر، تدوین مفاهیم تخصصی فقهی و حقوقی به زبان ساده در قراردادهای بانکی و آسان‌سازی مفاد آن برای عموم می‌تواند بخشی از دعاوی و اختلافات قراردادی موجود در بانک‌ها و محاکم قضائی را کاهش دهد. از این رو، موضوع آثار فقهی بی‌اطلاعی مشتری نسبت به مفاد قراردادهای بانکی در دستور کار کارگروه تخصصی فقهی بانک مرکزی در شهر قم قرار گرفت و پیشنهادهای کارگروه مزبور طی رونوشت نامه شماره ۰۱/۹۹۷۸۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۲ به آن معاونت ارسال گردید. در ادامه نیز با دریافت نظرات ارزشمند آن حوزه، موضوع ضرورت تفهیم مفاد مهم قراردادهای بانکی به مشتریان در شورای فقهی بانک مرکزی مطرح شد و مورد تصویب قرار گرفت. در حسن اجرای مصوبه مذکور نکات ذیل شایان توجه است:

۱- در قراردادهای تجهیز منابع بر اساس عقد قرض الحسنه (سپرده‌های جاری و پس‌انداز) تفهیم ماهیت قرض الحسنه بودن سپرده به مشتری و عدم التزام مؤسسه اعتباری به پرداخت سود کفایت می‌کند. از دیگر نکات مهم در این سپرده‌ها، تفهیم عدم تعهد حقوقی مؤسسه اعتباری به سه موضوع برگزاری قرعه‌کشی، اعطای جوایز و همچنین تخصیص هرگونه امتیاز به مشتری می‌باشد.

۲- در قراردادهای تجهیز منابع بر اساس عقد وکالت (سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار) تفهیم ماهیت وکالتی سپرده، به این معنی که مؤسسه اعتباری وکیل مشتریان در استفاده از منابع و تقسیم سود می‌باشد،

تهران - بلوار میرداماد - پلاک ۱۹۸ تلفن: ۲۹۹۵۱ کد پستی: ۳۳۱۱۱ - فاکس: ۶۷۳۵۶۷۴۶۷۴ سایت

اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

اهمیت دارد. همچنین در این نوع سپرده‌ها، تفهیم ماهیت سود علی الحساب و قطعی به مشتریان، ضروری است.

۳- در قراردادهای تخصیص منابع در قالب عقود مبادله‌ای، علاوه بر تبیین ماهیت قرارداد برای مشتری، تفهیم صحیح موضوع قرارداد، نرخ سود، مبلغ اقساط و تعلق وجه التزام تأخیر تأدیه دین ضرورت دارد.

۴- در قراردادهای تخصیص منابع در قالب عقود مشارکتی، علاوه بر تبیین ماهیت قرارداد برای مشتری، تفهیم دقیق موضوع قرارداد، سهم سود طرفین، دوره مشارکت و تعلق وجه التزام تأخیر تأدیه دین الزامی است.

۵- در صورتی که مؤسسه اعتباری تصمیم بر درج یا سلب انواع اختیار در قرارداد با مشتری داشته باشد، موظف است موضوع را به زبان ساده به مشتری تفهیم نماید.

۶- ضرورت دارد مؤسسات اعتباری علاوه بر تفهیم شفاهی مفاد اصلی قراردادها توسط مسئولین اعتبارات برای مشتریان، از روش‌های مختلف و متنوع جهت این امر استفاده نمایند. به طور خاص توصیه می‌شود در رابطه با هر یک از قراردادهای خلاصه‌ای غیرفنی از ماهیت قرارداد و موارد اصلی آن به زبان ساده تهیه شده و علاوه بر قرارداد اصلی، در اختیار مشتری قرار گیرد. این خلاصه می‌تواند مبنای اقدامات دیگر مانند: ارسال پیامک به مشتری، اطلاع‌رسانی بر روی تارنمای مؤسسه اعتباری و نصب بنر در شعبه قرار گیرد.

در پایان ضمن تاکید بر اهمیت قابل توجه مصوبه مذکور در حرکت به سمت اجرای صحیح بانکداری اسلامی و افزایش درک مشتریان از ماهیت و شروط عقود اسلامی، خواهشمند است در صورت صلاحدید دستور فرمایند مراتب به شیوه مناسب به مؤسسات اعتباری ابلاغ و نتیجه جهت طرح در شورای فقهی به این اداره منعکس گردد. ۶۳۷۲۱۶۰/د.

اداره بررسی‌های بانکداری اسلامی
و دبیرخانه شورای فقهی

حسین میثمی ۹۶۱۶
مهدی کاظمیان ۹۶۱۷-۰۱

رونوشت:

- _ رئیس کل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جناب آقای دکتر فرزین، جهت استحضار.
- _ قائم مقام محترم و عضو هیات عامل بانک مرکزی جناب آقای دکتر ابوالحسنی، جهت استحضار.
- _ دبیر کل محترم و عضو هیات عامل بانک مرکزی جناب آقای دکتر طالبی، جهت استحضار.

تهران - بلوار میرداماد - پلاک ۱۹۸ تلفن: ۲۹۹۵۱ کد پستی: ۳۳۱۱۱-۱۵۴۹۶ فاکس: ۶۶۷۳۵۶۷۴ سایت

اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- __ معاون محترم توسعه مدیریت و منابع و عضو هیات عامل سرکار خانم دکتر اشرفی، جهت استحضار.
- __ معاون محترم اقتصادی و عضو هیات عامل جناب آقای دکتر شیریحیان، جهت استحضار.
- __ معاون محترم ارزی و عضو هیات عامل جناب آقای دکتر آرام، جهت استحضار.
- __ معاون محترم حقوقی و امور مجلس جناب آقای ایازی، جهت استحضار.
- __ مشاور محترم رئیس کل بانک مرکزی جناب آقای دکتر عرب مازار، جهت استحضار.

تهران - بلوار میرداماد - پلاک ۱۹۸ تلفن: ۲۹۹۵۱ کد پستی: ۳۳۱۱۱ - فاکس: ۷۴۶۷۳۵۶۷۳ عیادت

اینترنتی: www.cbi.ir